

Underlag för hänvisning av ortopedpatienter, Akutmottagningen AKM AS

Innehåll

Syfte och omfattning	1
Bakgrund	1
Roller och ansvar	1
Beskrivning	2
Bilaga sökorsak, frakturer	3
Dokumenthistorik	15

Syfte och omfattning

Dokumentet säkerställer korrekt prioritering och omhändertagande av patienter som söker för ortopediska åkommor. Rutinen vänder sig till personal som möter denna patientgrupp på Akutmottagningen vid Akademiska sjukhuset.

Bakgrund

Akutmottagningen bemöter dagligen ett antal patienter som söker för diverse ortopediska åkommor som genererar smärta eller obehag. Dock kräver många av dessa tillstånd inte akuta kirurgiska åtgärder.

Prioritering för patienter som söker med sådana besvär är då att hänvisa till rätt vårdnivå.

Roller och ansvar

Sektionschefens ansvar är att:

- Författningar och lagar följs

Avdelningschef/chefen för enhetens ansvar är att:

- Författningar och lagar följs
- Enheten arbetar för enhetlig dokumentation

Sjuksköterska i triagefunktion

- Författningar och lagar följs
- Arbetar efter enhetliga, fastställda rutiner och detta dokument

Beskrivning

Detta dokument täcker vanliga sökorsaker men är inte heltäckande och om osäkerhet kring en patients tillstånd uppstår ska ytterligare stöd i frågan inhämtas av ortopedens primärjour.

Prioritet är att hänvisa smärtpatienter där det inte föreligger något behov av kirurgisk åtgärd, tex vid ryggsmärtor/långvarig smärta i rörelseapparaten i övrigt.

Patienterna **söker själva** till Närakuten Aleris ortopedi eller till vårdcentralen.

Vid behov kan patienten skickas i en sjukresa till närakuten, om det underlättar hänvisningen. Kostnaden för sjukresan sätts då upp på ortopedens (AS13400).

Bilaga sökorsak, frakturer

Den här guiden täcker vanliga sökorsaker men är inte heltäckande

Fråga gärna ortopedens primärjour när Du har en patient i triagen som du är osäker på om hen ska IN eller hänvisas UT.

Definition: IN = in till vår akutmottagning

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska UT	
NYCKELBEN	Misstanke om fraktur där skelettet har eller riskerar att penetrera huden eller distalstatus är påverkat.	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
NYCKELBEN			Misstanke om fraktur utan att huden ter sig ansträngd.	Hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	
AXEL	Smärta ihop med <u>en eller flera</u> av följande varningstecken ; Feber. Synliga tecken till hudinfektion i området kring leden (rodnad). Sårskada på huden i området kring leden. Genomgången kirurgi senaste 4 veckorna. Protes i leden.			
AXEL	Misstanke om axelluxation.	En axelluxation är lättare att reponera tidigt efter luxationen – skriv gärna en hint i liggaren.		
AXEL			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.
AXEL			Långvarig problematik utan varningstecken (se föregående rad).	Hänvisning till vårdcentral, inte bråttom. Vid svårt smärta, hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
ÖVERARM	Misstanke om fraktur där skelettet har eller riskerar att penetrera huden eller distalstatus är påverkat.	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
ÖVERARM	Sårskada. Klämskada.	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
ÖVERARM			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.
ÖVERARM			Långvarig smärtproblematik utan varningstecken (se föregående rad).	Hänvisning till vårdcentral. Vid svårt smärta, hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
ARMBÅGE	Smärta ihop med <u>en eller flera</u> av följande varningstecken; Feber. Synliga tecken till hudinfektion i området kring leden (rodnad). Sårskada på huden i området kring leden. Genomgången kirurgi senaste 4 veckorna. Protes i leden.			
ARMBÅGE	Misstanke om fraktur där skelettet har eller riskerar att penetrera huden eller distalstatus är påverkat.	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
ARMBÅGE			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.
ARMBÅGE			Långvarig smärtproblematik utan varningstecken (se föregående rad).	Hänvisning till vårdcentral. Vid svårt smärta, hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
UNDERARM	Misstanke om fraktur där skelettet har eller riskerar att penetrera huden eller distalstatus är påverkat.	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
UNDERARM			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
HAND	Större skada på hand.	Vid handskada dagtid (mån-fre kl. 08 – 16, fre kl. 08-13) hänvisas patienten <u>direkt från kassan på akuten till handmottagningen</u> (bottenplan ingång 70). Om möjligt ringer personalen i kassan på akuten ringer till handkirurgmottagningen på telefonnummer <u>15446</u> och rapporterar att patienten kommer. Patienter kan inte hänvisas efter kl. 16 mån-tors resp. kl. 13 fre, då får de vara kvar på akutmottagningen. - Vid större handskada på jourtid (vardagar efter kl. 16 och helgdagar) ska patienten bedömas av ortopedens primärjour initialt.		
HAND			Mindre/ytliga sårskador.	Hänvisning till Närakuten.
HAND			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	
HÖFT	Smärta ihop med <u>en eller flera</u> av följande varningstecken ; Feber. Synliga tecken till hudinfektion i området kring leden (rodnad). Genomgången kirurgi senaste 4 veckorna. Protes i leden.			
HÖFT	Misstanke om höftfraktur.	Patienter som inte kan gå – oavsett orsak, behöver skrivas in för bedömning.		
HÖFT			Smärta utan trauma och ingen feber eller tecken till infektion kring leden.	Inte bråttom – inte akut, kan gå till vårdcentral – gärna till sjukgymnast först.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	
LÅRBEN	Misstanke om lårbensfraktur.	Patienter som inte kan gå – oavsett orsak, behöver skrivas in för bedömning.		
LÅRBEN			Låg frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.
LÅRBEN			Smärta utan trauma.	Hänvisning till vårdcentral. Vid svårt smärta, hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
KNÄ	Inget trauma mot knät men smärta ihop med en eller flera av följande varningstecken ; <ul style="list-style-type: none"> • Feber • Synliga tecken till hudinfektion i området kring leden (rodnad) • Sårskada på huden i området kring leden • Genomgången kirurgi senaste 4 veckorna • Protes i leden 			
KNÄ			Låst knä (ofta i böjt läge), går inte att rätta ut.	Hänvisning till Närakuten.

KNÄ			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.
KNÄ			Trampat snett/vridit till/slagit i och uttalad synlig svullnad.	Hänvisning till Närakuten – knät kan utredas och ev. tappas där.
KNÄ			Smärta som kommit utan fall/slag mot leden. Anamnestiska exempel: "ont när jag klev upp ur sängen i morse". "har haft ont lång tid, nu orkar jag inte längre", "vara bara ute och gick – sen small det till i knät, nu har jag ont".	Inte bråttom – inte akut, kan gå till vårdcentral, gärna till sjukgymnast först.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
UNDERBEN	Misstanke om fraktur där skelettet har eller riskerar att penetrera huden eller distalstatus är påverkat.	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
UNDERBEN			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.
UNDERBEN			Smärta utan trauma.	Hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
HÄLSENA			Misstanke om hälseneruptur	Hänvisning till Närakuten. Söker patienten på jourtid – <u>lämna ut ett par kryckor och be patienten söka Närakuten dagen efter.</u> Närakuten har en särskilt framtagen behandlingsrutin för dessa patienter som sträcker sig hela läkningsperioden.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
FOTLED	Synbar felställning	Kan behöva reposition för att skydda mjukdelar runt frakturen.		
FOTLED	Misstanke om fraktur där skelettet har eller riskerar att penetrera huden eller distalstatus är påverkat.	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
FOTLED			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:
FOT	Kläm/krosskador	Kontrollera hudkostymen och distalstatus.		
FOT			Frakturmisstanke med gott status av mjukdelar och gott distalstatus.	Hänvisning till Närakuten.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
NACKE	Trauma. Tex. Påkörd i en bil - Smärta i nacken	Vid smärta i nacken - Det är lättare att bedöma dessa patienter tidigt efter skadan. Då kanske man kan undvika CT.		
NACKE			Påkörd i en bil. - Ingen smärta. Kommer bara för dokumentation. - Smärtan kom inte direkt utan först dagen/dagarna efter.	Hänvisas till vårdcentralen. Ge råd om receptfri smärtlindring.
NACKE			Smärta som kommit utan fall/slag. Anamnestiska exempel: "ont när jag klev upp ur sängen i morse". "har haft ont lång tid, nu orkar jag inte längre", "det smäll till och nu kan jag inte röra mig och har jag ont"	Ge råd om receptfri smärtlindring eller hänvisa till Närakuten för smärtlindring vid behov.

	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska IN	Att tänka på:	Symtom/anamnes som talar för att patienten ska hänvisas UT	Att tänka på:
RYGG	Patienter som kommer med ambulans eller inte kan stå/gå.			
RYGG	Akut insatt ryggsmärta (senaste dygnet) och feber.	Spinalinfektion?		
RYGG	Fallit och har Bechterews sjukdom.	Hög risk för fraktur		
RYGG			Övriga ryggsmärtor	Se nedan

RYGG	<p><u>INFO TILL PATIENTERNA SOM HÄNVISAS FRÅN KASSAN</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Inga MR-undersökningar beställs från akuten, vårdcentralen sköter detta. • Vårdcentralen sköter all utredning, smärtlindring och sjukskrivning. • Ev. skicka med den generella smärtlindring vi har att erbjuda. • Vid behov av akut hjälp med ovanstående, hänvisa till Närakuten dagtid. Patienterna ska inte in till ortopedakuten. • Fråga om patienten tar sin smärtlindring, om inte -uppmåna till detta.
-------------	---

VAD KAN VI GÖRA FÖR DE PATIENTER VI HÄNVISAR?

Vid behov av sjukresa hem eller till Närakuten – beställ den och skicka patienten.

Om adekvat smärtlindring saknas och patienten inte har överkänslighet mot Paracetamol, Ibuprofen eller Oxycodon, skicka med smärtlindring hem och hänvisa till Närakuten ortopedi dagen efter.

Läkemedel	Dosering	Antal	Kontraindikationer
Tabl Paracetamol	500 mg	2-6 st	- Medvetandesänkning - Känd leversjukdom
Tabl Ipren	400 mg	1-2	- Magsår
OxyNorm	5 mg	2-4 st	- Medvetandesänkning - Försämrad andning - Missbruksanamnes - Nyligen tagit morfin - Under amning

Dokumenthistorik

Författare: Hannah Eriksson, MLA för ortopeddelen på akutmottagningen

Granskat: Isabell Andersson, gruppchef akutmottagningen

Godkänt: Jenny Byttner, sektionschef akutsjukvård, Viktor Ekström avdelningschef akutmottagningen

Revisionsdatum: juni 2022